

Campusutvikling i VID- overordnet plan

Vedtatt i høgskolestyret 21.09.2017.

VIDs overordnede plan for campusutvikling tar utgangspunkt i VIDs hovedstrategi for årene perioden 2018-2028:

- VID utdanner fremtidens profesjonsutøvere – studenter og ansatte skaper neste generasjons praksis
- VID integrerer – praksisnær forskning, forskningsnær utdanning og forskning på utdanning.
- VID-signaturen profilerer og rekrutterer – verdibevisthet, kulturforståelse og livssynskompetanse
- VID engasjerer seg globalt – internasjonal kunnskapsutvikling, solidarisk samhandling og bærekraftig virksomhet
- VID strekker seg – fremragende fagmiljøer innenfor forskning, utvikling og utdanning
- VID vokser – nasjonal vitenskapelig høgskole på utvalgte fagområder med sterk regional posisjon og godt tilgjengelige utdanningstilbud

Konsekvenser for campusutvikling

Hovedpilarene i strategien fordrer at VID utvikler fremtidige campuser som tilrettelegger for nye samarbeids- og læringsformer i profesjonsutdanning, praksis og forskning, styrker samhandlingen med relevante aktører med tilknytning til VIDs fagområder, VIDs eiere og deres virksomheter og sivilsamfunnet, og uttrykker en tydelig VID-signatur med sosial og miljømessig bærekraft. VID skal samtidig ha en beredskap for ytterligere institusjonell vekst og har som målsetting for strategiperioden å befeste seg som en av de tre største private institusjonene i universitets- og høgskolesektoren. Planlagte samlokaliseringer og campusutvikling skal bidra til å realisere dette.

Oppsummering av VIDs plan for campusutvikling

VIDs campus skal være:

- Tilrettelagt for å ivareta nye samarbeids- og læringsformer, samhandling med andre kunnskapsmiljø og praksisfelt, og fremtidig vekst
- Bærekraftig i økologisk, sosial og økonomisk forstand
- Et helhetlig og moderne anlegg i en kontekst som fremmer samarbeid og samhandling, har gjenkjennbar identitet og nyskapende arkitektur

Campus skal være tilrettelagt for å ivareta samarbeid, samhandling og fremtidig vekst

Et viktig satsingsområde, som er skissert i strategiplanen, er satsingen på praksisnær forskning, forskningsnær utdanning og forskning på utdanning. For å lykkes med det, skal VID kombinere tverrfaglighet og god samhandling mellom studenter, ansatte og praksisfelt for å skape en vitenskapelig helhet kjennetegnet av høy internasjonal kvalitet innenfor utdanning og forskning. VID skal styrke samarbeidet med andre faglig relevante utdanningsinstitusjoner og andre relevante aktører på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, særlig institusjoner og organisasjoner som høgskolens eiere representerer. VID skal øke graden av studentaktiv forskning ved at campus tilrettelegger for samarbeid mellom ansatte, studenter og andre aktører. Høgskolen skal være en del av en utvidet campus som inkluderer andre kunnskapsmiljøer/klynger relevant for høgskolens fagmiljøer.

Universitets- og høgskoleutdanning er i stadig endring. Dette har ført til nyorientering av teoretiske posisjoner, endring i praktiske tilnæringsformer og nye undervisningsfasiliteter. Endringene har i noen tilfeller vært av radikal betydning og hatt innflytelse på bruken og innretningen av lokalene. Tilsvarende endringer må forventes i årene fremover. Dette gjelder også i anslag av antall studenter som i fremtiden vil knytte seg opp mot de forskjellige studietilbudene. Utforming av framtidig campus stiller derfor store krav til generalitet og fleksibilitet.

Campus bør være en integrert del av byen, med kort vei til studentboliger, kulturaktiviteter, uteliv, kafeer, butikker, treningsfasiliteter og andre fritidsaktiviteter. Campus bør åpnes opp mot omgivelsene og fremstå med raushet hvor alle føler seg velkomne. Særlig området rundt inngangspartiet og sentrale fellesfunksjoner («hertet») skal være åpent og tilgjengelig.

Campus tilrettelegges for et aktivt samspill mellom bruk av arealer ute og inne. Utvendige anlegg bør, foruten funksjoner tilknyttet atkomst og tilgjengelighet, være tilrettelagt for opphold og ulike aktiviteter. Frodige hager, vegetasjon og trær bør inngå i VIDs identitet og visuelle profil. Utearealene bør være grønne, vakre og frodige, med redusert omfang av harde flater. Det skal være tydelig adkomst og med ulike soner for ulik bruk og opplevelse, inklusive skjermede områder for kontemplasjon, stillhet og konsentrasjon.

Campus skal være kompakt. For høgskolens brukere bør det være enkle forbindelser til alle relevante arealer. Det skal være enkelt å orientere seg, med korte avstander og tilrettelagt for et aktivt samspill uten unødige hindringer mellom ute og inne. For en rasjonell og sikker drift er det ønskelig at alle deler av høgskolen, inkludert administrative arealer, er bundet sammen bygningsmessig. Alle funksjonsområder og rom organiseres etter graden av ønsket tilgjengelighet og med størst mulig transparens for visuell lesbarhet og orientering. For alle områder gjelder absolutte krav til universell utforming.

Lokalisering og utforming av campus

Lokalisering og utforming av campus vil ha betydning for å realisere disse ambisjonene. Dette innebærer at campus:

- Bør ha en bynær plassering
- Bør være integrert med andre kunnskapsmiljøer/klynger
- Bør styrke samhandling og samarbeid med eierne og deres virksomheter, sivilsamfunnet og relevante aktører med tilknytning til VIDs fagområder
- Bør utformes på en måte som gir stor grad av generalitet og fleksibilitet
- Bør være utadvendt, åpen og tilgjengelig, særlig rundt inngangspartiet, fellesarealene og viktige servicefunksjoner
- Tilrettelegges for et aktivt samspill mellom bruk av arealer ute og inne
- Bør være kompakt

Øving/simulering

Dagens høgskoledrift innebærer behov for praksisstudier, simulering og øving på eller tett på campus, fortrinnsvis i samarbeid og sambruk med praksisfelt. Fremtidens profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse vil trolig innebære at praksisstudier, simulering og øving i høyere grad vil skje på campus og i felles øvingslokaler.

Det fordrer at en har nok arenaer for slik øving og samtidig har fleksibilitet for fremtidige endringer. Øving-/simuleringsrom er arealkrevende og fordrer at de innredes etter brukerens behov, med oppdatert utstyr, moderne teknologi og nødvendig brukerstøtte. Disse arealene egner seg for å dele med andre aktører enn høgskolen, noe som vil kunne skape samhandling, økt kvalitet og fordeling av kostnader til dyrt areal og utstyr.

For utforming og innredning for øving/simulering kreves:

- Nok arealer for øving/simulering som samtidig er fleksible for fremtidige endringer av behov
- Innredning, utstyr og brukerstøtte som dekker brukernes behov, inkludert eksterne samarbeidspartnere
- Tett samarbeid og sambruk med praksisfelt.

Høgskolens hjerte

Høgskolen ønsker at studenter, høgskoleansatte og ansatte i andre kunnskapsmiljøer og nærliggende praksisfelt skal møtes i et sosialt og faglig felleskap på campus. En faktor for å skape et slikt felleskap er å ha et tydelig «hjerte» i sentrum av campus, primært i tilknytning til hovedinngangen hvor følgende inngår: bibliotek/læringssenter, felles undervisnings- og møterom som kan samle studenter, ansatte og andre aktører, kapell og livssynsåpent stillerom, samt felles kantine/kaffebar og myldreområder.

Det innebærer at campus skal ha et hjerte med fortrinnsvis følgende funksjoner:

- Et bibliotek og læringssenter i sentrum av campus som er lett tilgjengelig for brukerne inkludert andre virksomheter på campus. Bibliotekets kjerneoppgave vil være kunnskapsorganisering, læring og kunnskapsdeling, men vil også være en sosial arena; et sted å være – et sted å lære. Deler av biblioteket (magasin og enkelte arbeidsplasser) vil måtte legges utenfor hjertet.
 - Åpningstid med/uten betjening 24/7.
 - Biblioteket, med deler av den vitenskapelig samlingen, tidsskriftsamling (fysiske tidsskrifter vil trolig fases ut i løpet av ca 10 år), arbeids- og studieplasser, grupperom bl.a. for digitale medier etc. m.m. Det må beregnes ekspedisjonsarealer med skranke,

digitalt katalogsøk, sittegruppe, kopiering, vegetasjon og planter etc., samt areal for bokmagasin. Framtidig oppbevaringsbehov for bøker må avklares i sammenheng med nettbaserte løsninger.

- Nye læringsformer krever økt samarbeid, både ansikt til ansikt og digitalt samarbeid. Omvendt undervisning eller «flipped learning» er en undervisningsform som vil bli enda mer aktuell for VID i årene fremover. Omvendt undervisning krever et «omvendt bibliotek», der ikke alt må stå framme, at det som er fremst, er det digitale og at en har fleksible arbeidssteder.
- En felles kantine i sentrum av campus som er åpen for alle.
 - Det bør planlegges en kapasitet for samtidig servering av 25 prosent av alle studenter og ansatte på campus. I tillegg kommer brukere fra andre virksomheter som også skal betjenes av kantina.
 - Serveringsarealet bør kunne utvides utendørs for bruk i sommerhalvåret
 - Kantinearealet kan suppleres med et eget skjermet areal/rom for særskilte gjester, konferansedeltagere etc.
 - Servere god, variert mat, ofte med internasjonalt tilsnitt og med stor grad av økologiske ingredienser.
 - Ha utvidet åpningstid som inkluderer mulighet for å spise frokost og middag.
- Et stort felles rom med umiddelbar nærhet til sentrum av campus som er åpent, med uformelle møteplasser og hvor mange kan samles ved behov som ved for eksempel høgskoleåpninger, avslutninger, konferanser etc.
- Kapell

Inngangsparti/vestibyle

Hovedinngangen er viktig fordi det gir et «anslag» mot et helhetlig og moderne anlegg som har gjenkjennbar identitet og nyskapende arkitektur og som ønsker velkommen. Området er samtidig vrimleareal for studenter, ansatte og besøkende, med enkel orientering og forbindelse til høgskolens øvrige arealer.

Det innebærer at VID bør ha:

- En tydelig hovedinngang som er lett identifiserbar fra utsiden og som leder inn til førstelinje - tjenester og hjertet av høgskolen.
- Kort forbindelse til toalett- og garderobeanlegg med låsbare oppbevaringsskap til alle studenter.

Førstelinjetjeneste

Førstelinjetjenester bør være enkelt tilgjengelige, men samtidig hierarkisk oppbygd. I forbindelse med hovedinngang/hjertet bør det være et servicetorg. Servicetorget kan lede videre til annen førstelinje som f. eks studieveiledning etc.

- Servicetorget bør være lett tilgjengelig i nærheten av inngangspartiet og hjertet
- Andre deler av førstelinjen bør være lett tilgjengelig, men ikke nødvendigvis i hjertet.

Auditorium

Auditoriet skal være høgskolens sentrale talerstol, «storstue», og arena for sentrale begivenheter for institusjonen.

- Det største auditorium på campus bør ha kapasitet til 250 tilhørere. Dersom auditoriet blir en del av hjertet, bør det tilrettelegges for fleksibel bruk og mulig utvidelse, f.eks. ved å kunne slås sammen med kantine, bruk av gallerier etc.
- Erfaringsmessig er auditoriene i dag mindre enn halvfulle samtidig som de viser seg nødvendige i særskilte situasjoner.

Klasserom

- Klasserom bør ha flatt gulv og variert størrelse (15-90 personer).
- Klasserommene bør lett kunne omdannes til grupperomsfunksjoner, gjerne med runde bord til 6-8 personer
- Klasserommene må, så langt det lar seg gjøre, bygges/konstrueres på en måte som sikrer fleksibilitet ved endrede fremtidige behov.
- Klasserommene bør være utstyrt med nødvendig audiovisuelt utstyr som i størst mulig grad er standardisert for å sikre driftssikker og effektiv bruk, samt enkel brukerstøtte.

Grupperom

- Grupperommene bør være transparente, tilrettelagt for nettleksjoner og veiledning via nettet.
- Rommene bør være enkle med stor generalitet for mulig vekslende bruk som grupperom og individuelt arbeid. Rommene plasseres fordelt i bygningen og vil danne en kjerne for faglig felleskap.
- Enkelte rom legges mot offentlighet for mulig utadrettet bruk, andre rom legges mer skjermet innover i anlegget.
- Store grupperom 8-20 personer, mindre grupperom 4-8 personer.
- Avhengig av løsning, kan såkalt bruttoareal tilknyttet kommunikasjonsarealer (f. eks. ganger, hjørner og bygningsforbindelser) med fordel utnyttes som grupperom.

Digitalisering

Digitalisering har endret alle samfunnssektorer og er i ferd med å endre dramatisk måten vi arbeider, lever, kommuniserer og samhandler på. Alt fra infrastruktur og administrasjon, innholdet i selve utdanningen, forskningen og hvordan UH-sektoren samhandler med samfunn og næringsliv, blir berørt av de mulighetene de teknologiske endringene skaper. Gjennom digitalisering vil det skapes muligheter for nye og endrede lærings- og undervisningsprosesser og nye organisasjons- og kommunikasjonsformer (*Kunnskapsdepartementet: Digitaliseringsstrategi for UH-sektoren 2017-2021*).

I VIDs strategiplan legges det vekt på fleksibel utdanning, med god tilgjengelighet for potensielle studenter og andre interessenter. I følge strategiplanen skal det vurderes å utarbeide en digitaliseringsstrategi for høghskolen. I en overordnet plan for campusutvikling er det viktig at en forsøker å tilrettelegge for fremtidige endringer som vil komme, men som en ikke vet hvordan vil arte seg.

For en overordnet plan for campusutvikling innebærer det at:

- Campus må gi en solid grunnmur som gir høghskolen fleksibilitet til å takle store endringer i det digitale universitetet
- Digital infrastruktur med lav brukerterskel i alle relevante rom, monitorer, projeksjon, trådløst, mikrofon for fri bevegelse. Nødvendig fastmontert brukertstyr; IT, AV, tavler, skap og annen innredning
- Tilrettelegge for fleksibel undervisning og «flipped learning» og andre endringer i undervisningsformer
- Tilrettelegge for digital eksamen

Fremtidig vekst

VID skal ha en beredskap for ytterligere institusjonell vekst på bakgrunn av muligheter som melder seg og en vurdering av hvordan slike utvidelser kan styrke VID faglig og ressursmessig og bidra til å

utvikle VID som idé og institusjon. Planlagte samlokaliseringer og campusutvikling skal bidra til å realisere disse ambisjonene.

Det innebærer at campus:

- Lokaliseres i et område hvor det er mulig å utvide virksomheten samtidig som en kompakt campus opprettholdes
- At en i planleggingen av hjertet og fellesfunksjonene planlegger for fremtidig vekst. Det stiller krav om god planlegging fordi det er enklere å utvide antall kontorer, møterom og undervisningsrom, enn å utvide fellesfunksjoner som 1. linje-tjeneste, bibliotek, kantine, kapell etc.

Campus skal tilrettelegges for økologisk, sosial og økonomisk bærekraft.

I regjeringens nasjonale strategi for bærekraftig utvikling er den overordnede målsettingen at utviklingen skal være økonomisk, sosialt og økologisk bærekraftig. Grunnlaget for vedvarende bruk av naturen og dens ressurser skal bevares. Innenfor disse rammene skal en stabil og sunn økonomisk utvikling fremmes. I høgskolens strategiplan legges det vekt på at campus skal bidra til økologisk, sosial og økonomisk bærekraft.

Sosial bærekraft

Sosial bærekraft setter rammer for det sosiale livet på campus med integrerte løsninger, deltagelse og tilgjengelighet for alle (UU) i vid forstand.

Sosial bærekraft innebærer følgende ved utforming av campus:

- For alle områder gjelder absolutte krav til universell utforming.
- Tilrettelegge for arbeidstrening. Arbeidstrening skal gi arbeidssøkeren relevant arbeidserfaring og styrke mulighetene for å få en ordinær jobb.
- Tilrettelegge for at tilbydere med en sosial profil kan ivareta deler av servicetilbudet på campus.
- Etske og sosiale krav skal stilles til alle hovedentreprenører og underleverandører for å hindre sosial dumping på byggeplassene.

Økologisk bærekraft

Det skal tas miljøhensyn i alle faser av planleggingen av nye og gjenbruk av eksisterende bygninger, i byggeprosessen og i tilretteleggelsen for bygningens drift. Stikkord for slike vurderinger vil være:

- Energiøkonomisering gjennom orientering, utforming og konstruksjonsløsninger
- Nybygg bygges med god kvalitet og robuste overflater som tåler bruk og endring over tid og med bruk av miljøvennlig og fornybare material
- Materialvalg og tekniske løsninger bør være robuste for enkelt vedlikehold og lang levetid
- Rent Bygg: Det bør tas tilsvarende miljøhensyn under byggearbeidene som for øvrig

Det skal legges vekt på sunt klima, lavt energiforbruk og ellers tilrettelegging for rasjonelle driftsrutiner med minimal belastning for miljøet, så som:

- Bruk av solenergi bør vurderes der det er relevant og mulig.
- Driftskontroll for styring av energibruk.
- Kildesortering av avfall.
- Godt renhold bl. a. ved valg av overflater og ved planlegging av renholdsrom.
- Ventilasjonsanlegg planlegges ut fra miljøhensyn inklusiv planlegging for renhold av kanaler og varmegjenvinning, uten resirkulering fra de lokaler som kan produsere avgasser etc.

Det skal legges vekt på god tilgjengelighet via offentlig kommunikasjon og tilrettelegges for begrenset bruk av privatbil, så som:

- At campus er sentralt lokalisert med god tilgjengelighet via offentlig kommunikasjon
- Gode fasiliteter tilrettelagt for sykling med mulighet for reparasjon, parkering av sykkel, garderober, dusj etc.

Økonomisk bærekraft

Økonomisk bærekraft betyr at alle tiltak skal styres og gjennomføres innenfor realistiske kostnadsrammer og ivareta lave driftskostnader og optimalisert husleie. Stordriftsfordeler og sambruk for deling av kostnader med andre aktører søkes ivaretatt der det er mulig.

Arealeffektiv campus

Hvor arealeffektiv campusen er, har stor betydning for både økologisk og økonomisk bærekraft. Areal effektivitet er et mål på hvor godt man utnytter sine arealer og måles i antall kvadratmeter per bruker. Effektive lokaler gir lavere kostnader per ansatt, mindre belastning på miljøet og reduserer energi- og ressursforbruk. For å sikre arealeffektive lokaler med redusert antall kvadratmeter per bruker, bør VIDs campus ha høy bruksfrekvens og være kompakt utformet.

Høy bruksfrekvens innebærer at arealene er mest mulig i bruk. Høy brukerfrekvens kan realiseres ved:

- At arealene brukes mer enn i dag og særlig gjelder det undervisningslokalene. Bruksfrekvensen på VIDs undervisningslokaler anslås i dag til å være under 50%, noen steder lavere. Bruksfrekvensen bør økes betydelig.
- Utvidet undervisningstid. Det er gjort beregninger som viser at å utvide undervisningstiden med fire timer øker kapasiteten med opp mot 66 prosent. (Undervisningstiden er i hovedsak mellom kl 9-15. Ved å øke undervisningstiden til kl 8-18 kan en i teorien øke kapasiteten med 66 prosent).
- Jevnere bruk av campus gjennom hele året. Utdanninger med høy andel praksisstudier innebærer periodisk redusert bruk av campus. Campus må dimensjoneres for de periodene studenten er på høyskolen, en jevnere bruk av campus vil medføre økt bruksfrekvens.
- Sambruk av arealer og funksjoner som kantine, kaffebar, øvingsentre, bibliotek, kapell, stillerom, garderober, møterom. Det vil kunne medføre mer rasjonell bruk, stordriftsfordeler og økt kvalitet på tilbudet.
- Utforme arealer og funksjoner for flerbruk. Eksempler på dette er:
 - At kantinen kan utformes slik at det tilrettelegges for gruppearbeid og bruk utover kantinenes åpningstid
 - At kontorer utformes slik at de kan tilgjengeliggjøres for andre når de ikke er i bruk, f.eks. som møterom for ansatte og studenter.
 - At biblioteket lokaliseres og utformes på en måte som gjøre at det kan brukes hele døgnet.

Antall kvadratmeter per bruker påvirkes også av hvilke kontorløsninger en velger for ansatte. Arbeidsplassene bør lokaliseres i en balansert avveining mellom behovet for arbeidsro (stillesoner) og behovet for et faglig og aktivitetsbasert fellesskap med andre (soner for samarbeid), og være hensiktsmessige i sammenheng med den enkeltes oppgave og aktivitet. Type kontor (cellekontor/gruppekontor/ kontorlandskap/«free seating» og «clean desk») ses i sammenheng med arbeidsformer, oppgaver, ansvarsområde, mobilitet osv. Suppleres med nødvendig antall stillerom/samtalerom/grupperom, samt areal med uformelle møteplasser.

Størrelse og utforming av kontorene i VID varierer mellom campusene og internt ved de ulike campusene, hvilket kan forklares med byggenes utforming, historisk endring i arealbehov og praktisk tilnærming basert på behov.

VID ønsker at både ansatte og studenter skal være på campus fordi nærhet og samarbeid skaper læring. Basert på dette, må det vurderes hvilke behov de ulike brukerne har.

Kontorarbeidsplassene i VID bør:

- Lokaliseres i en balansert avveining mellom behovet for arbeidsro (stillesoner) og behovet for et faglig og aktivitetsbasert fellesskap med andre (soner for samarbeid)
- Ha et brutto arealbehov på ca 23m² BTA pr. person, inkludert andel alle fellesarealer, møterom, kantine etc. Skalert ned på arbeidsplassnivå kan det bety individuell arbeidsplass i grupperom/landskap 6m² pr. arbeidsplass + samtale-/telefonrom, og individuelt kontor 8m² pr. kontor.

Campus skal være et helhetlig og moderne anlegg i en kontekst som fremmer samarbeid og samhandling, har gjenkjennbar identitet og nyskapende arkitektur

VIDs bygningsmasse skal være et helhetlig og moderne anlegg i et samspill mellom hensiktsmessig gjenbruk og nyskapende arkitektur. Samspill mellom vern og ny bygningsmasse gir et stort potensial for et vellykket anlegg. Funksjonalitet og arealeffektivitet skal, sammen med generalitet og fleksibilitet, legges til grunn for alle tiltak. Samtidig bør en høgskole gi rom for kreativ nytenkning og særegen arkitektur, med gode bidrag til bybildet som markerer institusjonens posisjon i byen og regionen. Utformingen bør vekke estetisk oppmerksomhet og gjenspeile institusjonens faglige ansvarsområde.

VID skal framstå med en gjenkjennbar identitet som er uavhengig av den enkelte campus, samtidig som den enkelte campus forholder seg til en kontekst gitt av stedlige forhold. Gjenkjennbare elementer kan knyttes til frodige hager, kapell/livssynsnøytralt stillerom, fargebruk, integrert kunst, VIDs logo og andre designobjekter. VID har lange tradisjoner for å integrere kunst i mange anlegg, ikke minst knyttet til kirkelige og diakonale aspekter, bl.a. tilknyttet eksisterende kapell. Denne tradisjonen skal fortsette og fremskaffe innovativ og grensesprengende kunst til felles glede og inspirasjon innenfor et samlet virksomhetsområde.

VIDs campus skal:

- Utformes som et helhetlig og moderne anlegg i et samspill mellom hensiktsmessig gjenbruk og nyskapende arkitektur. Funksjonalitet og arealeffektivitet bør, sammen med generalitet og fleksibilitet, legges til grunn for alle tiltak.
- Integrert kunst og signaturelementer som også tar opp i seg kirkelige og diakonale aspekter, både i et historisk og kontemporært perspektiv.
- Ha en gjenkjennbar identitet som er uavhengig av den enkelte campus, samtidig som den enkelte campus forholder seg til en kontekst gitt av stedlige forhold når det gjelder bygningsmasse, volum, uttrykk og materialvalg. Gjenkjennbare elementer knyttes til frodige hager, kapell og livssynsåpent stillerom, fargebruk, integrert kunst, VIDs logo og andre designobjekter.